

IAPETOS, Revista Filológica e Literária, Resp. Christos J. Kousoulas,
No 4, 5, 1964, Macaé—Brasil.

Τὰ κλασσικά γράμματα καλλιεργούνται καί εἰς τὴν Βραζιλίαν, ἔνθα εἰδικώτερον τὰ Ἑλληνικά διδάσκονται εἰς τὰ Πανεπιστήμια. Ὁ διευθυντής τῆς Φιλολογικῆς Ἐπιθεωρήσεως «Ἰαπετός» Χρ. Ἰω. Κούσουλας, καθηγητής τῆς Γενικῆς Βιολογίας εἰς τὸ Κολλέγιον Luiz Reid τοῦ Macaé, φιλόλογος τὴν κατάρτισιν, ἀσχολεῖται ἐκεῖ μετὰ ζήλου περὶ τὴν κλασσικὴν παιδείαν διδάξας ἐπὶ μακρὸν τὰ Ἑλληνικά καὶ Λατινικά καὶ γενόμενος ἰσόβιον μέλος τῆς Classical Association τῆς Μ. Βρετανίας καὶ τῆς Ἀκαδημίας τῶν Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν τοῦ Macaé. Ἰδιαιτέρως ἐντριβῆς περὶ τὰς ἀρχαίας γλώσσας καὶ διὰ καὶ τὴν Σανσκριτικὴν καὶ Ἑτρουσκικὴν ἀσχολεῖται μετὰ ζήλου περὶ τὴν Γραμμικὴν Β γραφὴν καὶ ἐπεξεργάζεται πρὸς ἔκδοσιν ἕν σανσκριτικὸν χειρόγραφον τοῦ Δημητρίου Γαλανοῦ τοῦ Ἀθηναίου. Ἀπὸ τοῦ 1961 ἐκδίδει τὸν «Ἰαπετόν», δίγλωσσον ἐξαμηνιαῖον περιοδικόν, εἰς ἑλληνικὴν καὶ πορτογαλικὴν, εἰς τύπον πολυγραφικόν. Τὸ περιοδικόν τοῦτο ἀποστέλλεται δωρεὰν ἢ ἐπ' ἀνταλλαγῇ περιοδικῶν ἢ βιβλίων εἰς 650 ἐπιστήμονας καὶ ἰδρύματα 35 διαφόρων χωρῶν. Μέχρι τοῦ 1965 ἔχουν ἐκδοθῆ πέντε τεύχη. Τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀποτελεῖται ἐκ μελετῶν, ἰδίως γλωσσολογικῶν, βιβλιοκρισιῶν, ὡς καὶ βιβλιογραφικῶν καὶ φιλολογικῶν εἰδήσεων. Οὕτω ὁ «Ἰαπετός» κρατεῖ εἰς τὴν Βραζιλίαν ἀσβεστον τὴν φλόγα τῶν κλασσικῶν γραμμάτων καὶ ἀποτελεῖ ἔμπρακτον ἀπόδειξιν ὅτι οὐδεμία θυσία ὑλικὴ καὶ οὐδεμία δυσχέρεια ἀντικειμενικῆ δύναται τὰ ἀποτρέψουν τὸν ἐμπνευσμένον λάτρην τῆς κλασσικῆς παιδείας ἀπὸ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ πρὸς τὴν Ἐπιστήμην καθήκοντός του νὰ εἰσφέρει τὸν πνευματικὸν ὀβολὸν του εἰς τὸν κοινὸν κορβανᾶν τῆς ἀνθρωπίνης προόδου.

ΠΑΝ. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* *

ÉTIENNE SARGOLOGOS, La vie de Saint Cyrille le Philéote, moine Byzantin (1100) Subsidia Hagiographica, ἀριθ. 39, Βρυξέλλαι 1964.

Εἰς τὰ εἰδικὰ ἐπιστημονικὰ περιοδικά, καὶ τὰ ἑλληνικά καὶ τὰ ξένα, συνεχῶς ἐκτυποῦνται μελέται, παρουσιάζουσαι ἀγιογραφικά κείμενα, εἴτε ἐντελῶς ἀνέκδοτα καὶ ἄγνωστα εἴτε ἀτελῶς καὶ ἀνευ κριτικῆς ἐπιστασίας κατὰ τὸ παρελθὸν ἐκδοθέντα. Ἐὰν εἰς τὰς μελέτας ταύτας προσθέσωμεν καὶ τὰ αὐτοτελῶς ἐκδιδόμενα ἔργα, τὰ ὁποῖα καὶ ἐκεῖνα παρέχουν παρόμοια κείμενα, τότε θὰ κατανοήσωμεν πλήρως διατὶ μετὰ τῆς ἱκανοποιήσεως ἐγένετο δεκτὴ τὸ 1957 ἡ τρίτη ἔκδοσις τῆς Β(ιβλιοtheca) Η(agiogra- phica) G(raeca) καὶ διατὶ εἰς πολλοὺς ἤδη εἰδικοὺς ἐρευνητὰς γεννᾶται ἡ εὐχὴ ὅπως ἐπὶ τῇ συμπληρώσει δεκαετίας ἐκδοθῇ συμπληρωματικὸν τευχίδιον συντεταγμένον καὶ αὐτὸ κατὰ τὸ σύστημα τοῦ ὄλου ἔργου. Μεταξὺ τῶν ἀγιογραφικῶν κειμένων, τὰ ὁποῖα ἀνέμενον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, δυνάμεθα νὰ καταλέξωμεν καὶ τὸν βίον τοῦ Ἁγίου Κυρίλλου τοῦ Φιλεώτου, τὸν ἐκδοθέντα ὑπὸ τοῦ Étienne Sargologos εἰς τὴν σειρὰν Subsidia Hagiographica ὑπ' ἀριθ. 39 τῆς ἑταιρείας τῶν Βολλανδιστῶν, τῆς ἐκδουσίσης καὶ τὸ εἰδικὸν περιοδικὸν Analecta Bollandiana. Τὸ ἡμέτερον κείμενον—περιλαμβανόμενον εἰς τοὺς κώδικας τῆς μονῆς Καρακάλλου Ἁγίου Ὀρους (ἀριθμ. 42 τοῦ ἔτους 1341), τῆς μονῆς Λαύρας Ἁγίου Ὀρους (ἀριθμ. Η 191 τοῦ 18ου αἰῶνος) καὶ τῆς Μαρκιανῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βενετίας τοῦ 16ου αἰῶνος (εἰς ἕνια μόνον ἀποσπάσματα) (ὑπ' ἀριθμ. II 104)—ἐγνώριζεν ἤδη ὁ Νικόδημος Ἀγιορείτης, ὅστις βάσει τοῦ κώδικος Λαύρας παρέφρασε αὐτὸ εἰς ἀπλὴν ἑλληνικὴν (Νέον Ἐκλόγιον σ. 238—277), ὁ Κ.

Δουκάκης (Μέγας Συναξαριστής, Δεκέμβριος σ. 23—82), ὁ Ρώσος Ch. Lorpavev ἐκ τοῦ κώδικος τῆς μονῆς Καρακάλλου (Vizant. Vrem. 1897, σ. 378—401, ἔνθα δημοσιεύονται καὶ ἀποσπάσματα) ὁ Μ. Γεδεών ἐκ τοῦ χειρογράφου τῆς Λαύρας (Ἑορτολόγιον σ. 306—312 καὶ οὗτος δημοσιεῖ ἀποσπάσματα), ὁ Leib (Rome, Kien et Byzance à la fin du IXe siècle) καὶ ἄλλοι. Ἄλλ' ὅμως κατὰ βᾶσιν τὸ κείμενον ἔμενεν εἰσέτι ἀνέκδοτον.

Συγγραφεὺς τοῦ κειμένου εἶναι ὁ Νικόλαος Κατασκεπηνός [τὸ ἐπώνυμον ἐκ τῆς μονῆς τῆς Κατασκεπῆς, τῆς Ἰδρυθείσης ὑπὸ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ (1143—1181)], ὅστις ἦτο φίλος καὶ θαυμαστὴς τοῦ Ἁγίου Κυρίλλου, τὸν ὁποῖον ἐπεσκέπτετο συχνὰ καὶ τὸν ὁποῖον περιποιεῖτο μετὰ στοργῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατακλισεώς του. Τοῦ Ἁγίου ἀποθανόντος τὸ 1110 ἐφρόντισε διὰ τὴν ταφὴν καὶ ἔνδεκα ἔτη μετὰ ταῦτα διὰ τὴν διακομιδὴν τοῦ σκηνώματος εἰς τὴν μονὴν τοῦ Χριστοῦ Σωτήρος. Ἀπέθανε μετὰ τὸ ἔτος 1143 καὶ πλὴν τοῦ ἀνωτέρω βίου φέρεται συγγράψας ἔργα ὑμνογραφικὰ ὡς καὶ δύο ἐπιστολάς, ἐκ τῶν ὁποίων τὴν μίαν πρὸς Εἰρήνην Δούκαιναν, σύζυγον Ἀλεξίου Α' Κομνηνοῦ (1081—1118).

Ὁ Ἅγιος Κύριλλος—κατὰ κόσμον Κυριάκος—ἐγεννήθη τὸ 1015 εἰς Φιλέαν, τοποθεσίαν κειμένην παρὰ τὴν ὁμώνυμον λίμνην ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης Δέρκων, καὶ χειροτονηθεὶς ἀναγνώστης προηλείφето δι' ἐκκλησιαστικὸν ἀξίωμα. Ὁ νέος ὅμως θεωρῶν ἑαυτὸν ἀνάξιον τῆς ἱερωσύνης νυμφεύεται εἰς ἡλικίαν εἰκοσι ἑτῶν, δημιουργεῖ οἰκογένειαν καὶ προτιθέμενος νὰ ἀφιερῶθῃ εἰς τὸν θεὸν ἀσκει ἑαυτὸν κατὰ τὴν τριετὴ αὐτοῦ θητείαν ὡς ναύτου ἐν τινὶ πλοίῳ εἰς τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ τὴν ὑπακοήν. Ἐπανερχόμενος καὶ τῆς συζύγου μὴ συναινούσης, ὁ Κύριλλος διάγει ζωὴν ἀσκητικὴν ἐν τῷ κόσμῳ, γνωρίζεται μετὰ τῆς Ἄννης Δαλασσηνῆς, τῆς μητρὸς Ἀλεξίου Α', ἐπιχειρεῖ εὐλαβῆ ταξίδια εἰς Χωνάς τῆς Φρυγίας καὶ εἰς Ρώμην. Μετὰ ταῦτα ἐγκαθίσταται ὀριστικῶς ὡς μοναχὸς εἰς μονὴν Ἰδρυθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἔνθα ζῆ μέχρι τοῦ τέλους τῆς ζωῆς αὐτοῦ (1110). Ἡ ἀσκητικὴ αὐτοῦ ζωὴ καὶ ἡ ἀκτινοβολία τῆς ἀγνότητός του, αἰ συνεται καὶ πλήρεις σοφίας διδασκαλῆαι ἑλκύουσι πρὸς αὐτὸν πολλὰ καὶ σπουδαῖα πρόσωπα, μεταξὺ τῶν ὁποίων τοὺς ἀξιωματούχους τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους Κωνσταντῖνον Χοιροσφάκτην καὶ Εὐμάθιον Φιλοκάλην καὶ αὐτὸν τοῦτον τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξιον καὶ τὸ ἄμεσον περιβάλλον αὐτοῦ.

Ὁ βίος οὗτος ἐνέχει μεγάλην σπουδαιότητα καὶ σημασίαν, διότι παρὰ τοὺς κοινούς τόπους, τοὺς σχεδὸν ὁμοίους εἰς πάσας τὰς βιογραφίας Ἁγίων, περιέχει στοιχεῖα διαφωτίζοντα ἐν πολλοῖς τὴν σύγχρονον ζωὴν καὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου ἀλλὰ καὶ τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους ἐν γένει.

Ὁ ἐκδότης ἔχων τοῦτο ὑπ' ὄψιν μετὰ μικρὰν εἰσαγωγὴν ἐκδίδει κριτικῶς τὸ κείμενον, δημοσιεύει δὲ μετὰ ταῦτα μετάφρασιν μετὰ σχολίων πραγματικῶν. Ἐν τέλει μετὰ τὸν πίνακα τῶν ἀξιοσημειώτων ὄρων καὶ λέξεων καὶ τῶν κυρίων ὀνομάτων παρατίθεται καὶ πίναξ τῶν ὑποδηλουμένων ἢ ῥητῶς ἀναφερομένων χωρίων τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῶν Πατέρων

Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν χάριτας εἰς τὸν ἐκδότην, διότι ἐπεχείρησε ἔργον οὐχὶ εὐκόλον καὶ ἔφερε τοῦτο εἰς πέρας λίαν ἐπιτυχῶς

Βεβαίως θὰ ἠδύναντο νὰ γίνουσι ὀρισμέναι παρατηρήσεις καὶ διὰ τὸ κείμενον τὸ ἑλληνικὸν καὶ διὰ τὴν γενομένην μετάφρασιν καὶ διὰ τὰς μαρτυρίας (testimonia), ὡς καὶ διὰ τὰ σχόλια καὶ τὰς εἰσαγωγικὰς αὐτοῦ σημειώσεις. Ἴδου μετὰξὺ ἄλλων εἶναι εἰς τινα κεφάλαια ἐκ τοῦ ὅλου ἔργου :

Κείμενον. Π. χ. ἐν κεφαλαίῳ 28 παρ. 1 «ὁ πάλαι τῇ Σαμαρίτιδι εἶπε» γραπτέον «ὁς πάλαι . . . » ἐν κεφαλαίῳ 40 παρ. 1' «ἐν γαστρὶ γὰρ πεπληρωμένη γνῶσις μυστηρίων θεοῦ οὐκ ἔστιν» γραπτέον «ἐν γαστρὶ γὰρ πεπληρωμένη . . . » ἐν κεφαλαίῳ 40 παρ. 1 «ὅτι εἰς τὴν ψυχῇ» γραπτέον «ὅτι εἰς τὴν . . . » ἐν κεφαλαίῳ 19 παρ. 2 «μεμυμνᾶς» γραπτέον «μεμυμνᾶς» ἐν κεφαλαίῳ 21 παρ. 2 «δευτέρα δὲ καὶ τρίτη, ἡ τῶν

παθῶν καὶ τῆς ἀγνοίας» γραπτέον «... καὶ ἡ τῆς ἀγνοίας» ἐν κεφαλαίῳ 21 παρ. 2 «διότι τὸ κατὰ βίαν γινόμενον οὐ λογικῶν, οὐδὲ ἀρετῆ» γραπτέον «... οὐ λογικῶν...» [νὰ διορθωθῆ καὶ ἡ μετάφρασις.]

Μετάφρασις. Ὁ ἐκδότης ἐνλοτε προσθέτει λέξεις, πολλάκις δὲ μεταφράζει κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ἀπομακρύνεται ἐν μέρει τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου. Π.χ. κεφάλ. 20 παρ. 5 «ἀλλ' εἰ θέλεις, ἀλειψόν με ἀπὸ τῆς φωταγωγοῦ τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ μου εἰκόνος» (=mais si tu veux, enduis moi avec l'huile bénite de la veilleuse de la sainte et rayonnante icône du Christ.), «καὶ ἐντός ὀλίγων ἡμερῶν τῆ τοῦ Θεοῦ χάριτι δυναμωθείς, εἶχοντο τῆς ὁδοῦ αὐτῶν» (Au bout de quelques jours, le saint sentit ses forces revenir par la grâce de Dieu et tous deux reprirent leur route), κεφάλαιον 21 παράγραφος 1 «Ὁς τῆ τοῦ Θεοῦ συνεργίᾳ... μοναστήριον συνεστήσατο καὶ ἀδελφοῦς ἐπεκτήσατο» (=Avec le concours de Dieu... il fonda un monastère qui bientôt compta des frères), «καὶ συντόμως εἰπεῖν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι καὶ εἰς αὐτὴν ἀπειργάσατο» (=En un mot, il transforma cette église de la brée et la remit en état et même en très bon état), «οἱ μὲν ἄγιοι τῆς μοναχικῆς φιλοσοφίας κορυφαῖοι καὶ ἡγεμόνες...» (=les saints, chefs et guides de la philosophie monastique) [μοναχικὴ φιλοσοφία=θεωρητικὸς βίος τῶν μοναχῶν, ὡς ἤδη παρὰ Ἰωάννη Χρυσοστόμῳ ἀναγράφοντι «τῆν τῶν μοναχῶν φιλοσοφίαν» καὶ οὐχὶ ὡς ὁ ἐκδότης μεταφράζει], παρ. 1 καὶ 2 αἱ λέξεις «ἀποταγῆ» καὶ «ὑποταγῆ» εἰς στίχους μὴ ἀπέχοντας σχεδὸν ἀλλήλων διαφοροτρόπως μεταφράζονται. Οὕτω: ἀποταγῆ (=renoncement, abnegation), ὑποταγῆ (=sujétion, renoncement), κεφάλαιον 28, παρ. 1, τὸ ἐπίθετον «θεόσοφος» σημαίνει τὸν περὶ τὰ θεῖα σοφὸν ἢ τὸν ἔχοντα θεϊαν σοφίαν καὶ οὐχὶ «inspiré de Dieu», «Γνωστὸν ἔστω σοὶ ὅτι τοῦτο ἄνθρωπος, ὅταν πίστιν καὶ ἀρετὴν μετή» (=Sache que ce qui fait un homme, c'est de poursuivre la foi et la vertu), «τῶν ἀτόπων παθῶν κρατεῖν» (=dominer les passions mauvaises), «ὁ τὰς ἀσθενείας ἡμῶν αἴρων ἐλεύσεται» (=celui qui enlève nos faiblesses n'est pas venu en nous), «ἐρχόμενος δὲ αὐτός» (=En venant en nous, «τὸν ἀναφῆ πάντη» (=celui qui est partout intangible), κεφ. 29, 2 «χάριν εὐχῆς» (=pour prière). Παρομοίως εἰς πολλὰ χωρία γίνεται ἡ μετάφρασις τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου

Σχέλια καὶ Εἰσαγωγή. Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἡ βάσει τῶν πληροφοριῶν τῆς βιογραφίας τοῦ Ἁγίου περιγραφῆ ἐν συνόψει τῆς μοναχικῆς ζωῆς τὸν ἐνδέκατον αἰῶνα καὶ τῶν διαφόρων στοιχείων τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ δημοσίου βίου τῶν Βυζαντινῶν (ναυτικοῦ, οικογενειακοῦ βίου, ταξιδίων—καὶ μάλιστα ταξιδίων πρὸς τὴν ἀπομακρυσμένην τότε Ρώμην διὰ ξηρᾶς—κλπ.) ὡς καὶ τῶν σχέσεων τῶν ἐπισήμων ἀνδρῶν πρὸς τὸν Ἅγιον (τοῦ βασιλέως Ἀλεξίου Α' καὶ τοῦ περιβάλλοντός του, τοῦ Εὐμαθίου Φιλοκάλου, Κωνσταντίνου Χοιροσφάκτου κ.ἄ.).

Τὸ πλέον ἀξιοερευνήτων δι' ἐν κείμενον εἶναι τὸ πότε ἐγράφη τοῦτο, καὶ δυστυχῶς ὁ ἐκδότης δὲν ἀναγράφει ρητῶς πότε ὁ Νικόλαος Κατασκεπηνὸς ἔγραψε τὸν βίον τοῦ Ἁγίου. Καθ' ἡμᾶς οὗτος ἐγράφη μετὰ τὸ ἔτος 1121, ἀλλ' ὅμως οὐχὶ πολλὰ ἔτη μετὰ ταῦτα, διότι τὸ κείμενον δεικνύει ὅτι ὁ συγγραφεὺς τούτου ἔχει ἐν τῇ μνήμῃ αὐτοῦ ζωηρὰς εἰσέτι τὰς ἐντυπώσεις καὶ τὰς ἀναμνήσεις ἐκ τοῦ βίου τοῦ Ἁγίου.

Μαρτυρίαι (testimonia). Ὁ ἐκδότης πολὺ ἐκοπίασε, διότι τὸ κείμενον κατὰ τὸ μέγιστον αὐτοῦ τμήμα ἀποτελεῖται ἐκ χωρίων ἀνωνύμως ἢ ἐπωνύμως ἀναγραφομένων. Ἐν τούτοις διέφυγον αὐτὸν ὀρισμένα χωρία, δι' ἄλλα δὲ παραπέμπει οὐχὶ τελείως ὀρθῶς. Ἴδου παραδείγματα τινά. Κεφάλαιον 40 παρ. 2 «οὐ γὰρ ἔστιν ἡ βασιλεία

του Θεού βρώσις και πόσις, αλλά δικαιοσύνη και ειρήνη και χαρά εν πνεύματι άγιώ· σάρξ δέ και αίμα ου κληρονομήσουσι αυτήν». Ο έκδότης εν τέλει του χωρίου τούτου γράφει : Cf. Gal. 5, 21 (τ. Ξ. παράβαλλε) εν Ϝ ώφειλε να παραπέμψη διά τδ πρώτον τμήμα εις Rm 14, 17, διά δέ τδ δεύτερον εις 1. Cor. 15, 50· κεφάλαιον 40, παρ. 3 «έγέ- νου άλλας μωρόν» άνευ παραπομπής, εν Ϝ έπρεπε Cf. Mat 5, 13, κεφάλαιον 40, παρ. 4 «ουκ έστι δόλος εν τώ στόματι αυτών» ο έκδότης παραπέμπει Cf. 1 Petr 2,22 εν Ϝ ή μεία Cf πρέπει να έξοβελισθή· κεφάλαιον 41, παρ. 3 «μη έκκακείτε ουν έκτεινόμε- ναι προς Κύριον εν οσιότητι και δικαιοσύνη» άνευ παραπομπής, εν Ϝ δέον Cf. Gal. 6, 9.

Πίνακες. Και άλλαι τινές λέξεις θα έπρεπε να περιληφθούν, ούτω μεταξύ άλλων, «βουκίων» (κεφ. 40 παρ. 6, κεφ. 51 παρ. 1), λέξις προερχομένη εκ τών παπύρων ως και ή λέξις «Έλληνες» (κεφ. 38 παρ. 1), ή όποια ένέχει άκόμη την έννοιαν «ει- δωλόλατρης» [καίτοι τδ χωρίον, εν τώ όποίω ή λέξις, άνήκει εις άρχαιότερον συγγραφέα].

Διά την άναζήτησιν της έννομιας λέξεων ο συγγραφεύς θα ήδύνατο να χρησιμο- ποιήση και άλλα λεξικά πλην τών εν τώ πίνακι άναφερομένων, ως π. χ. του Λεξικού της Πατρολογιας ('Οξφόρδη) και του Λεξικού της 'Ακαδημιας 'Αθηνών, έστω και έαν είναι ήμιτελή.

Και μία παρατήρησις : εν κεφαλαίω 40, παραγράφω 6 ο Ν Κατασκεπηνός γράφει «ουκ ηκουσας εις τδ Πατερικόν», ο έκδότης μεταφράζει «n' as tu pas entendu dans les vies des pères du désert» και ύποσημειοί (σημ. 111) «le Paterikon, Cf. Petit, Notre Dame de Pitie, p. 23». θα ήδύνατο όμως κάλλιστα και εν τή μεταφράσει αυτού και εν τή ύποσημείωσει να δηλώση ότι πρόκειται περι βιβλίου εν χρήσει παρά τοίς μοναχοίς [ή σελις 415, εν η ή ύποσημείωσις φέρει επίτιτλον Chapitre 41 άντι του όρθου 40].

Παρά τας μικράς ταύτας παρατηρήσεις και άτελείας όφείλομεν να όμολογήσω- μεν ότι ή έργασία. την όποιαν έπετέλεσεν ο έκδότης, είναι τά μάλα άξιέπαινος και να εύχαριστήσωμεν αυτόν, διότι έδημοσίευσε κείμενον, τδ όποίον είναι σημαντικόν διά την Ιστοριαν και τόν πολιτισμόν του μεσαιωνικού πολιτισμού.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΛΑΜΨΙΔΗΣ δ φ.

* *

Κ. Γ. ΜΠΟΝΗ, ο άγιος Αύγουστίνος, έπίσκοπος 'Ιππώνος. Βίος και συγγράμ- ματα, 'Αθήναι 1964, σσ. 105 (=άνάτυπον εκ της 'Επιστημονικής 'Επετηρίδος της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου 'Αθηνών. Τόμος ΙΕ').

Ο καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου 'Αθηνών Κ. Γ. Μπόνης εξέδωκεν έμπεριστατωμένην μελέτην άφορώσαν εις τόν βίον και εις τά συγγράμματα του Ιερού Αύγουστίνου.

Η μελέτη αυτή διαιρείται εις δύο, ούτως ειπείν, τμήματα : Πρώτον εις τδ άνα- φερόμενον περι του βίου του άνδρός σ. 5 (τδ όποίον και περιλαμβάνει τά έξής μέρη : 1) Γέννησις, Νεανικά έτη. Μόρφωσις σ. 6.—2) Ο Αύγουστίνος υπό την επίδρασιν του Μανιχαϊσμού σ. 13.—3) Έν Μεδιολάνοις. Τελεία άπομάκρυνσις του Αύγουστίνου από του Μανιχαϊσμού σ. 18.—4) Παραίτησις του Αύγουστίνου από του δημοσίου διδακτικού έργου.—Προετοιμασία διά τδ βάπτισμα εν Κασσισιακῷ. Βάπτισις Ιερού Αύγουστίνου. Θάνατος Μονικής σ. 29.—5) Έν 'Ρώμη σ. 39.—6) Έπιστροφή εις 'Αφρικην σ. 40.—7) Ο Αύγουστίνος ως Πρεσβύτερος (391) σ. 43.—8) Ο Ιερός Αύγουστίνος Έπίσκοπος σ.